

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 34/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti R. V., zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. V. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a l š i e k o n a n i e .

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť R. V. trovy konania v sume 275,96 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatšesť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Polkovej, Na Priekope 174/13, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2013 doručená sťažnosť R. V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 C 82/2007 v procesnom postavení žalobcu. Sťažovateľ uvádza, že v konaní pred okresným súdom si *„uplatňuje nároky vo forme určovacej (bod 1), negatívnej (bod 2), reštitučnej alternatívne satisfakčnej (bod 3) žaloby v súlade s ust. § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len osobitný zákon) a na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,-EUR (bod 4 žaloby) v súlade s ust. § 9 ods. 3 osobitného zákona“*.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že *„Z hľadiska poplatkovej povinnosti zodpovedá žalobe súdny poplatok podľa osobitnej položky č. 7d písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý je prílohou zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len Sadzobník) a to*

vo výške 366,- EUR (rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co/5/2013-131 z 31. 01. 2013). Žalobca zaplatil na súdnom poplatku pred zmenou petitu žaloby sumu 4.091,50,- EUR a preto dôvodne žiadal vrátiť preplatok súdneho poplatku s poukazom na ust. § 11 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Okresný súd zamietol žiadosť žalobcu, pričom rozhodnutie v podstate odôvodnil tým, že žalobca sa alternatívne domáha zadosťučinenia vo výške 285,000,- EUR a preto mu vznikla povinnosť zaplatiť súdny poplatok podľa položky 7d Sadzobníka súdnych poplatkov a to 663-EUR + 3 % zo sumy 295.000,- EUR.“.

Sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 14 C 82/2007 z 10. decembra 2012, ktorým súd prvého stupňa zamietol jeho žiadosť o vrátenie súdneho poplatku, podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013 tak, že potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu.

Sťažovateľ poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorom sa uvádza, že „Nemôže obstať tvrdenie navrhovateľa, že nárok uplatnený podľa § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z, podlieha inej poplatkovej povinnosti ako nárok uplatnený podľa § 9 ods. 3 toho istého zákona, nakoľko jednej poplatkovej povinnosti podlieha samotné konanie podľa uvedeného zákona, bez ohľadu či je navrhovateľom odôvodnený nárok § 9 ods. 2 alebo ods. 3...“.

Sťažovateľ považuje citovaný právny názor odvolacieho súdu za „... tak arbitrárny, že popiera nielen význam ale i samotný text právnej úpravy a to tak ust. § 9 ods. 2 a § 9 ods. 3 osobitného zákona ako i prílohy zákona, č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Konajúci súd nemôže svojvoľne meniť satisfakčný nárok uplatnený vo forme primeraného zadosťučinenia podľa § 9 ods. 2 osobitného zákona na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 9 ods. 3 osobitného zákona, pretože ide o dva samostatne nároky. Súd nemôže ani s použitím analógie vyrubovať súdne poplatky, pretože taký postup je v rozpore s čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý vylučuje svojvôľu a analógiu pri ukladaní poplatkov.“.

Písomným podaním doručeným ústavnému súdu 7. novembra 2013 sťažovateľ doplnil svoju argumentáciu, pričom okrem iného poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 223/2013 z 19. júna 2013, v odôvodnení ktorého sa uvádza: *«Ústavný súd si je vedomý správnosti v súdnej teórii a praxi zaužívanej zásady „iura novit curia“, podľa ktorej je to súd, ktorý je povolaný na to, aby právo interpretoval, a preto musí pri svojom rozhodovaní vždy vec právne zhodnotiť sám. Uvedenú zásadu však nie je možné extenzívnym spôsobom vykladať tak, že súd v jej duchu môže naoktrojovať (vnútiť) žalobcovi aj proti jeho výslovnej vôli jeho výklad hmotnoprávných ustanovení, podľa ktorých samotnú vec posúdi a tomuto prístupu aj podriadi súvisiacu procesnú situáciu, napr., že vyzve žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý by sa inak (podľa toho, čoho sa domáha žalobca) platiť nemal (porov. aj rozhodnutie č. 43/2013 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR).»*

Sťažovateľ tvrdí, že je to práve krajský (ale i okresný) súd, ktorý mu vnucuje *«svoj výklad hmotnoprávných predpisov bez ohľadu na prejav vôle sťažovateľa a zo svojho výkladu robí závery pre výšku súdneho poplatku. Z ďalších dôvodov označeného rozhodnutia ústavného súdu je nesporné, že súd nemôže určitému a zrozumiteľnému úkonu prikladať iný ako účastníkom sledovaný zmysel; nemôže teda „domýšľať“ obsah úkonu alebo z úkonu robiť závery, ktoré z neho v skutočnosti nevyplývajú. Pri procesných úkonoch je rozhodujúci prejav vôle a sťažovateľ prejavil dostatočne svoju vôľu pri popisovaní skutkových okolností žaloby ako i pri argumentácii hmotnoprávnym predpisom, ktorým po právnej stránke svoju žalobu odôvodňuje.*

Postup krajského (ale i okresného) súdu, ktorý svojvoľne vnucuje sťažovateľovi svoju predstavu o nárokoch sťažovateľa z hľadiska hmotnoprávneho je potom v rozpore s ústavou priznaným právom na súdnu ochranu.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva R. V. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co/144/2013-101 z 28. 03. 2013 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co/144/2013-101 z 28. 03. 2013 zrušuje a prikazuje Krajskému súdu v Bratislave vo veci znova konať a rozhodnúť.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania R. V. na účet právnej zástupkyne JUDr. Tatiane Polkovej...“

Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal predsedu krajského súdu o vyjadrenie k sťažnosti. Na žiadosť ústavného súdu reagoval predseda krajského súdu v prípise sp. zn. Spr. 3418/13 z 20. septembra 2013, v ktorom uviedol stanovisko zákonného sudcu, podľa ktorého *„uznesenie č. k. 5 Co 144/2013, ktorým mali byť porušené základné práva navrhovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo prijaté na základe hlasovania senátu. Dôvody, ktoré viedli senát k vydaniu tohto uznesenia sú uvedené v jeho odôvodnení. Uvedené uznesenie považuje za správne a zákonné.“*. Predseda krajského súdu ústavnému súdu zároveň oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Uznesením č. k. IV. ÚS 34/2014-15 z 23. januára 2014 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti v prípise sp. zn. Spr. 3418/13 zo 17. marca 2014, v ktorom uviedol stanovisko predsedu senátu 5 Co JUDr. Milana Chalupku, ktorý oznámil, že *„zotráva na svojom pôvodnom vyjadrení poskytnutom v predmetnej veci dňa 18. 09. 2013 a toto nedopĺňa o žiadne nové informácie“*.

Predseda krajského súdu ústavnému súdu zároveň oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Označené vyjadrenia krajského súdu ústavný súd zaslal na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právnej zástupkyne sťažovateľa a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila, či trvá na tom, aby sa vo veci sťažovateľa konalo ústne pojednávanie. V stanovisku právnej zástupkyne sťažovateľa k vyjadreniu krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Krajský súd v Bratislave v oznámení č. Spr. 3418/13 z 20. 09. 2013 a 17. 03. 2014 neuvádza žiadne relevantné skutočnosti z hľadiska procesného a hmotnoprávneho, ku ktorým by bolo možné sa vyjadriť.“

Sťažovateľ poznamenáva, že sa domáhal ochrany aj vo forme mimoriadneho opravného prostriedku, ale najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 2 Cdo/292/2013 z 28. 11. 2013 jeho dovolanie ako procesné neprípustné odmietol.

V súlade s ust. § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov sťažovateľ súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 34/2014.“

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V zmysle čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

Sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu za „... tak arbitrárny(e), že popiera nielen význam ale i samotný text právnej úpravy a to tak ust. § 9 ods. 2 a § 9 ods. 3 osobitného zákona ako i prílohy zákona, č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Konajúci súd nemôže svojvoľne meniť satisfakčný nárok uplatnený vo forme primeraného zadosťučinenia podľa § 9 ods. 2 osobitného zákona na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 9 ods. 3 osobitného zákona, pretože ide o dva samostatne nároky. Súd nemôže ani s použitím analógie vyrubovať súdne poplatky, pretože taký postup je v rozpore s čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý vylučuje svojvoľu a analógiu pri ukladaní poplatkov.“

Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon v znení neskorších predpisov) každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom

chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadosťučinenie.

Podľa § 9 ods. 3 antidiskriminačného zákona ak by primerané zadosťučinenie nebolo dostačujúce, najmä ak nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, môže sa tá domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a všetky okolnosti, za ktorých došlo k jej vzniku.

Podľa § 11 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) ak sa zaplatil vyšší poplatok, ako sa mal zaplatiť, preplatok sa vráti, ak prevyšuje sumu 1,70 eura.

Podľa osobitnej položky č. 7d písm. a) a písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „sadzobník“), ktorý je prílohou zákona o súdnych poplatkoch, sa súdny poplatok určí takto:

a) z návrhu na začatie konania vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona, bez návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch 66 eur,

b) z návrhu na začatie konania vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona s náhradou nemajetkovej ujmy 66 eur a 3 % z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy.

Prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje každému základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj zákonná úprava vyberania súdnych poplatkov obsiahnutá v zákone o súdnych poplatkoch určuje, či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy). Právnu úpravu, ktorá upravuje

problematiku súdnych poplatkov, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

Rozhodovanie o poplatkovej povinnosti účastníkov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu.

Ústavný súd posudzuje problematiku rozhodovania o súdnych poplatkoch zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o poplatkovej povinnosti pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Zo sťažnosti, z jej doplnenia a príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 C 82/2007 domáha určenia, že jeho odmeňovanie

je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, a taktiež si uplatňuje priznanie nárokov podľa § 9 ods. 2 a ods. 3 antidiskriminačného zákona.

Je nesporné, že sťažovateľ pred pripustením zmeny petitu žaloby zaplatil súdny poplatok za návrh na začatie konania v sume 4 091,50 €.

Keďže v priebehu konania došlo k zmene petitu žaloby, sťažovateľ sa domáha vrátenia preplatku súdneho poplatku podľa § 11 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch.

Okresný súd uznesením sp. zn. 14 C 82/2007 z 10. decembra 2012 žiadosť sťažovateľa o vrátenie preplatku zamietol.

Krajský súd napadnutým uznesením rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

„Súd prvého stupňa postupoval správne keď zamietol návrh na vrátenie časti zaplateného súdneho poplatku, nakoľko na takýto postup nie je dôvod. Sám navrhovateľ vo svojom odvolaní uvádza, že v konaní uplatňuje nárok podľa osobitného predpisu, konkrétne zákona 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), presnejšie podľa § 9 ods. 2 citovaného zákona. Taktiež navrhovateľ uznáva, že podaná žaloba podlieha poplatkovej povinnosti podľa položky 7d písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov.

Podľa citovanej položky sadzobníka súdnych poplatkov sa z návrhu na začatie konania vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného predpisu (ktorým je práve zákon č. 365/2004 Z. z.) s náhradou nemajetkovej ujmy platí súdny poplatok vo výške 66 eur a 3 % zvyšky uplatnenej nemajetkovej ujmy.

Je nepochybné, že predmetné konanie je konaním vo veci súvisiacej s porušením zásady rovnakého zaobchádzania. Nemôže obstať tvrdenie navrhovateľa, že nárok uplatnený podľa § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. podlieha inej poplatkovej povinnosti ako nárok uplatnený podľa § 9 ods. 3 toho istého zákona, nakoľko jednej poplatkovej povinnosti podlieha samotné konanie podľa uvedeného zákona, bez ohľadu či je navrhovateľom odôvodnený nárok § 9 ods. 2 alebo ods. 3.

Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, obmedzil odvolací súd odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa v zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 (§ 372 p ods. 1 O. s. p. zavedeného zákonom č. 384/2008 Z. z.).“

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyslovený v náleze sp. zn. I. ÚS 223/2013 z 19. júna 2013, ktorý je citovaný v časti I tohto nálezu a ktorý je nepochybne aplikovateľný aj na vec sťažovateľa.

Právne závery krajského súdu, na základe ktorých bolo rozhodnuté o poplatkovej povinnosti sťažovateľa, nezodpovedajú sťažovateľom prejavenej vôli obsiahnutej v ním podanej žalobe po pripustení zmeny petitu tejto žaloby. Zo súdneho spisu zjavne vyplýva, že sťažovateľ si v civilnoprávnom konaní pred všeobecným súdom uplatňuje nároky podľa antidiskriminačného zákona, a to okrem iného alternatívne nárok na priznanie primeraného zadosťučinenia (§ 9 ods. 2 antidiskriminačného zákona), ako aj nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 9 ods. 3 antidiskriminačného zákona).

Zákonodarca v položke 7d písm. a) a b) sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch určil pravidlá spoplatňovania tohto konania podľa osobitného predpisu, pričom rozlíšil konania, v ktorých sa navrhovateľ domáha okrem iného priznania primeraného zadosťučinenia [podľa § 9 ods. 2 antidiskriminačného zákona, ktorému zodpovedá položka 7d písm. a) sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch], a konania, v ktorých sa navyše domáha i nemajetkovej ujmy v peniazoch [podľa § 9 ods. antidiskriminačného zákona, ktorému zodpovedá položka 7d písm. b) sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch].

Ak za uvedenej situácie krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že *„nemôže obstať tvrdenie navrhovateľa, že nárok uplatnený podľa § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. podlieha inej poplatkovej povinnosti ako nárok uplatnený podľa § 9 ods. 3 toho istého zákona, nakoľko jednej poplatkovej povinnosti podlieha samotné konanie podľa uvedeného zákona, bez ohľadu či je navrhovateľom odôvodnený nárok § 9 ods. 2 alebo ods. 3“*, tak podľa názoru ústavného súdu postupoval svojvoľne, pričom nerešpektoval

a opomenul účel príslušnej právnej úpravy a v nadväznosti na to nesprávne aplikoval ustanovenia sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch. Krajský súd sa natoľko odchýlil od znenia dotknutých zákonných ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam, v dôsledku čoho je jeho napadnuté uznesenie neakceptovateľné a neudržateľné. Z uvedených dôvodov došlo zároveň napadnutým uznesením aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného mu čl. 20 ods. 1 ústavy a práva zaručeného mu čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a jeho zrušením (pozri ďalej odôvodnenie k bodu 2 výroku tohto nálezu v časti III tohto nálezu, pozn.) sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru.

Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

V zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 144/2013 z 28. marca 2013 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľa aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Po zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o poplatkovej povinnosti sťažovateľa, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v časti II tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch

podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 € (za 2 úkony urobené v roku 2013).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Za dva úkony vykonané v roku 2013 tak priznal po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2013 po 7,81 €, čo spolu predstavuje sumu 275,96 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Úhradu za písomné vyjadrenie z 27. marca 2014 ústavný súd nepriznal, prihliadajúc na jeho obsah, ako i skutočnosť, že si ju právna zástupkyňa sťažovateľa neuplatnila.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2014